

การบริหารงานวิชาการกับ เทคโนโลยีสารสนเทศ

น.อ.ศ.วันทวี ปาลโมกษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

บทนำ

ก่อนที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงประเด็นตามที่ได้จั่วหัวไว้แล้ววันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจคำว่า "เทคโนโลยีสารสนเทศ" เป็นพื้นฐานเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วอาจจะทำให้การนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้อาจจะไม่มีประสิทธิภาพและจะไร้ประสิทธิผลในที่สุด

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT)

หากพิจารณาในรายละเอียดของคำว่า "เทคโนโลยีสารสนเทศ" เราจะเห็นว่าคำนี้ มาจากคำว่า "เทคโนโลยี" กับ "สารสนเทศ" สมาสเข้าด้วยกัน "เทคโนโลยี" หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.๒๕๔๒ : ๕๓๘) ส่วนคำว่า "สารสนเทศ" นั้น หมายถึง ข่าวสารที่ได้จากการนำข้อมูลดิบ (Raw Data) มาคำนวณทางสถิติหรือประมวลผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งข่าวสารที่ได้ออกมานั้นจะอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที (วาสนา สุขกระสานติ ๒๕๔๑:๖-๑) เมื่อเรานำเอาสองคำนี้มาสมาสกันเป็น "เทคโนโลยีสารสนเทศ" ซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า Information Technology หรือเรียกย่อว่า IT ก็จะได้ความหมายใหม่มีรากฐานมาจากคำเดิมว่า เทคโนโลยีทุกด้านที่เข้ามารวมกันในกระบวนการจัดเก็บ สร้างและสื่อสารสนเทศ (สุชาติ กิระนันท์ ๒๕๔๑ : ๒๐)

กล่าวโดยสรุปก็คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) จะครอบคลุมถึงการจัดเก็บ บันทึก ประมวลผล สืบค้น รับและส่งข้อมูล ทั้งนี้ยังครอบคลุมไปถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล ข้อมูลสื่อสารและโทรคมนาคม เป็นต้น

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ : IT

เมื่อเราเข้าใจความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศพอสังเขปแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็มากล่าวถึงบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศว่ามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในยุค Globalization อย่างไร ท่านจะเห็นได้อย่างชัดเจน ว่ามนุษย์ในยุคปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อประโยชน์

ต่อตนเองในการดำเนินชีวิตและประสิทธิภาพประสิทธิผลของการประกอบธุรกิจในทุกสาขาวิชาชีพ เช่น การทำงานในชีวิตประจำวันระบบ LAN (Local Area Network) ช่วยให้มนุษย์สามารถเชื่อมคอมพิวเตอร์ของตนเองเข้ากับเครือข่ายในสำนักงาน ทำให้สามารถส่งข้อความ และ E-Mail ติดต่อกันได้ ใช้อุปกรณ์สำนักงานร่วมกันได้ การติดต่อสื่อสารผ่านระบบ Internet การออกแบบผลิตภัณฑ์ E-Commerce การเรียนรู้โดยผ่าน Multimedia การบริหารงานและอื่น ๆ อีกหลายประการ แต่ ณ ที่นี้ จะขอกล่าวถึงเฉพาะบทบาทหรือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไทยเท่านั้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาในที่นี้ หมายถึง การบริหารการศึกษานั้นเอง การบริหารการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารการศึกษาเพราะการบริหารสถานศึกษานั้น เป็นกระบวนการทางสังคม ในการขัดเกลา "คน" ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ตามที่สังคมของประเทศนั้น ๆ และสังคมโลกต้องการ หากพิจารณาถึงภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง ๖ ประการ คือ

๑. งานวิชาการ
๒. งานบุคคล
๓. งานกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา
๔. งานธุรการและการเงิน
๕. งานอาคารสถานที่
๖. งานความสัมพันธ์กับชุมชน

เราจะเห็นได้ว่างานของผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีมากมายหลายประการซึ่งก็มีความสลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากที่หลากหลาย ต่างเพศ ต่างวัย ต่างฐานะทางสังคม ต่างชาติตระกูล ยิ่งในยุค Globalization ด้วยแล้ว นับว่าเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายเลยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารอย่างปกติธรรมดาเหมือนยุคสมัยก่อน เพื่อดำเนินการตามกระบวนการทั้งหมดในการที่จะบรรลุเป้าหมายอันสูงสุดของการบริหารสถานศึกษา

ในยุคปัจจุบันหากใครอยู่ในฐานะของบิดามารดา ครู-อาจารย์ จะมีความเห็นที่สอดคล้องกันอย่างน้อย ๔ ประการ นั่นก็คือ

๑. เด็กหรือผู้เรียนในยุคปัจจุบัน มีโอกาสเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งในแง่มุมที่เป็นคุณและเป็นโทษ
๒. เด็กหรือผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความสนใจหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในห้องเรียนน้อยลงกว่าในยุคก่อนมาก

๓. ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลานมากกว่ายุคก่อน
๔. สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอนที่ครูอาจารย์จะต้องพัฒนาทั้งวิธี เนื้อหา และกระบวนการสอน

จากตัวอย่างทั้งสี่ประการที่กล่าวมาไม่ใช่ความผิดของเด็กหรือผู้เรียนแต่อย่างใด แต่นี่คือส่วนหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้ในผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นต้องใช้กลยุทธ์ (Strategy) หรือยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการเข้ากับศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษาในทุกระดับของภาระงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน มุ่งสู่เป้าหมายหลักคือการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ภายใต้เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงในยุคที่มีการแข่งขันกันสูงและไร้พรมแดน

ตามที่ได้กล่าวมาในบทนำว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความสลับซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารจัดการภารกิจอันยิ่งใหญ่ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์นั้น นอกจากจะต้องบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้หรือช่วยให้การบริหารสถานศึกษาสัมฤทธิ์ผล ซึ่ง ณ ที่นี้ จะขอกล่าวถึงงานด้านวิชาการเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบริหารงานวิชาการ

จากงานวิจัยของ Smith และคณะ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ทุ่มเทเวลาทั้งหมดของการบริหารให้กับงานวิชาการถึงร้อยละ ๔๐ ซึ่งมากกว่าภารกิจด้านอื่นทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามก่อนที่จะพูดในรายละเอียดว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานวิชาการอย่างไรนั้นขอกล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วก็เป็นเรื่องยากที่จะชี้ลงไปว่าผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างไรและในเรื่องใด

ขอบข่ายของงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๖ : ๓๓) ได้กำหนดกรอบของงานวิชาการเพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีความคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและสังคม (ชุมชน) รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ไว้ดังนี้

๑. งานพัฒนาหลักสูตร
๒. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้

๓. งานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
๔. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๕. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๖. การพัฒนาการเรียนรู้
๗. การนิเทศการศึกษา
๘. งานแนะแนวการศึกษา
๙. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
๑๐. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
๑๑. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ
๑๒. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จาก ๑๒ ภารกิจของงานบริหารด้านวิชาการ เราจะเห็นว่างานหลักที่สำคัญของงานบริหารวิชาการมี ๖ กลุ่มงาน ซึ่งผู้เขียนจะชี้ประเด็นให้เห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างไร ดังต่อไปนี้

๑. การยกย่องหลักสูตร หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ทำหน้าที่ชี้ทางให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการไปถึงจุดหมายปลายทาง ถือเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ สถานศึกษาต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเช่นไร มีทักษะอย่างไร และมีทัศนคติอย่างไรในเรื่องใดยอมขึ้นอยู่กับ การกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษานั้น ๆ

หลักสูตรก่อนที่จะเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการจัดทำอย่างมีระบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเจ้าภาพหลัก ซึ่งจะต้องศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นหลายด้านด้วยกัน เช่น

- หลักสูตรปัจจุบัน
- ปรัชญาการศึกษา
- ทฤษฎีการเรียนรู้
- เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
- ผู้เรียน ตลาดแรงงานหรือหน่วยผู้ใช้

การศึกษาข้อมูลดังกล่าวในการจัดทำหลักสูตร หากใช้ระบบการศึกษาแบบเดิม ๆ ก็คงจะใช้เอกสารในลักษณะของตำราเป็นหลัก จะทำให้เราได้ข้อมูลที่อยู่ในวงแคบ ๆ และที่สำคัญคือจะต้องเสียเวลาและสถานที่ในการเก็บเอกสารต่าง ๆ เวลาจะค้นหาก็ทำได้ไม่สะดวกนัก แต่หากผู้บริหารจะศึกษาข้อมูลเหล่านี้ให้เกิดประสิทธิภาพ ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย

ในการสืบค้นหาข้อมูลที่จำเป็น การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง บันทึกจัดเก็บข้อมูลอย่างมีระบบในเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการประเมินผลของหลักสูตร ส่วนตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่เช่นเดิม เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้การทำหลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารทุกระดับจะต้องอำนวยความสะดวก คล่องตัวแต่ครูผู้สอน การบริหารหลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดครูผู้สอน การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดตารางสอน ตารางสอบ การจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอน การนิเทศ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ดังนั้นพอจะกล่าวเป็นกรอบได้ว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย ๕ ขั้นตอนคือ

๒.๑ ขั้นวางแผนหลักสูตร เป็นขั้นตอนการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งผู้วางแผนจะต้องทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยใช้ SWOT ANALYSIS ในขั้นตอนนี้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการสืบค้นข้อมูลด้านต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ แล้วนำมาประมวลรวมทั้งข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนการส่ง-รับข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกจัดเก็บข้อมูลเหล่านั้นอย่างมีระบบในคอมพิวเตอร์ในรูปของ Database ประเภท Hardware หรือ Software เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย (Policy) วัตถุประสงค์ (Objective) และเป้าหมาย (Goal) ในการวางแผนหลักสูตร ทำให้สามารถวางแผนโครงการรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติและยังเป็นการช่วยให้ประหยัดเวลาในการหาข้อมูลหรือการนำข้อมูลที่จัดเก็บไว้ใช้งานหรือ Update ก็สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกันได้อีกทางหนึ่งด้วย ทำให้งานบริหารหลักสูตรดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๒.๒ ขั้นนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้สอนซึ่งก็เป็นหน้าที่ของครู ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา รวมทั้งเทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในส่วนของผู้บริหารนั้นมีหน้าที่ที่สำคัญและวางเฉยไม่ได้เลยก็คือการให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวก ให้ครูทำหน้าที่สอนได้อย่างเต็มที่และเต็มความสามารถโดย

๑. จัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
๒. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
๓. จัดเครื่องมือและสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ประจำห้องเรียนให้พร้อม มีความทันสมัยและเพียงพอ

ในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้นี้ จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่สำคัญ ๒ ส่วนคือ ส่วนของผู้บริหารกับส่วนของผู้สอน ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเข้ามาเกี่ยวข้องมากกล่าวคือ

ในส่วนของผู้บริหารฐานะผู้สนับสนุน จะต้องจัดห้องเรียนให้มีลักษณะเป็น E-Classroom ที่สมบูรณ์กล่าวคือ มี LAN, Multimedia, Internet, Classnet เป็น Software ที่ควบคุมคอมพิวเตอร์ภายในห้องเรียน ในการแสดงผลหรือไม่ให้แสดงผลตามที่ครูต้องการ ในด้านการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนนั้น ผู้บริหารสามารถเรียกข้อมูลที่เคยจัดเก็บไว้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดห้องเรียนได้ หรือ นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนโดยให้คละกันระหว่างเด็กเก่ง - ปานกลาง - อ่อน หรือในรูปแบบอื่น ๆ ตามที่ผู้บริหารจะเห็นสมควร ดังนี้เป็นต้น

สำหรับในส่วนของครูผู้สอนนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในฐานะช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายของหลักสูตรในลักษณะของสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เช่น Multimedia, Projector, Internet, CAI (Computer Assisted Instruction), WBI (Web-Based Instruction) รวมไปถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อ Electronic (E - Learning) ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของ Synchronus หรือ Asynchronus ก็ได้ ทั้งนี้สุดแล้วแต่สถานการณ์

๒.๓ ขั้นประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนในการพิจารณาว่า หลักสูตรที่นำไปใช้นั้น ให้คุณค่าแก่ผู้เรียนอย่างไรได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรบ้าง

ขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตร

๑. ประเมินจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาและจุดมุ่งหมายในการสอน
๒. การประเมินโครงการศึกษาทั้งระบบ
๓. ประเมินผลการเลือกเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรม
๔. ประเมินผลการสอน
๕. ประเมินการวัดและประเมินผลการศึกษา

ในขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจหลักอยู่ ๕ ประการ การประเมินผลสิ่งใดก็ตามผู้ประเมินจะต้องสร้างเครื่องมือในการวัดเสียก่อน โดยมีตัวบ่งชี้วัด (Indicator) ที่ชัดเจน ต่อจากนั้นก็นำผลจากการวัดได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Objective) ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลหลักสูตรได้ในสิ่งเหล่านี้ กล่าวคือ

- การออกแบบเครื่องมือวัด
- การสร้างเครื่องมือวัด
- การบันทึกข้อมูลและจัดเก็บข้อมูล
- กรรมวิธีในการวิเคราะห์ข้อมูล
- การประเมินผล

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการประเมินผล ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานได้ถูกต้องแม่นยำ สะดวก รวดเร็ว น่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพโดยรวมของการบริหารด้วย

๒.๔ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการของการบริหารงานวิชาการส่วนหนึ่ง ที่จะต้องดำเนินการต่อจากการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ (Decision Making) ว่าจะดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จตามเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในขั้นตอนนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอาจไม่เด่นชัดมากนัก แต่อย่างน้อยที่สุดก็ในด้านของการเรียกใช้ข้อมูลที่ได้มีการบันทึกเอาไว้ในขั้นตอนของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการใช้ระบบ IT เพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร มีการรวบรวมประเด็นต่าง ๆ นำเสนอที่ประชุมด้วยรูปแบบที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความเข้าใจตามที่ผู้นำเสนอต้องการ

๒.๕ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร หลักสูตรเมื่อผ่านกระบวนการยกร่างเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็ต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการหรือสังคมได้ทราบว่าหลักสูตรของสถานศึกษานั้น ๆ มีหลักสูตรอะไรบ้าง เนื้อหาหลักสูตรเป็นอย่างไร เป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้สังคมหรือผู้เรียนได้ทราบ ซึ่งผู้บริหารก็ต้องเลือกรูปแบบหรือช่องทางต่าง ๆ ในการที่จะสื่อไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนทั่ว ๆ ไป ที่สนใจได้ทราบเกี่ยวกับหลักสูตร เช่น การสร้าง Homepage หรือ Website ของสถาบันหรือสถานศึกษาขึ้นเพื่อเปิดช่องทางให้ผู้สนใจเข้าไปดู ซึ่งการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดประโยชน์และสะดวกกับผู้สนใจ โดยสามารถเข้าไปดูเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่จำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ และที่สำคัญผู้สนใจที่เข้าไปดูสามารถสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นผ่าน Website ได้ด้วยซึ่งก็สะดวกและประหยัด เป็นการติดต่อแบบ Two-way Communication ทั้งสถานศึกษาและผู้สนใจสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี

๓. งานสื่อและนวัตกรรม เป็นงานบริหารวิชาการที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง แม้ผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้ใช้โดยตรง แต่เป็นผู้ใช้ในฐานะผู้รับผิดชอบต้องจัดหา สนับสนุน ให้มีอย่างเพียงพอและทันสมัย เช่น เอกสารที่ใช้ประกอบคู่มือ ตำรา หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง สื่อการเรียนรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การใช้สื่อดาวเทียม โทรทัศน์หรือวิทยุ การใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยสอน

ในประเด็นนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในฐานะผู้บริหารนั้นไม่ได้ใช้โดยตรง แต่ผู้ที่จะใช้ก็คือ ครูผู้สอน ซึ่งจะส่งเสริม สนับสนุน ให้การเรียนการสอนบรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น

๔. งานวัดผลและประเมินผล เกี่ยวกับการออกข้อสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินคุณภาพผู้เรียน การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอน สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความคิดในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามา มีบทบาทที่สำคัญในการวัดผลและการประเมินผล โดยผู้บริหารเองจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำทางวิชาการ กระตุ้น ส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อ รวมทั้งนวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น การสร้างข้อสอบที่นักเรียน สามารถใช้ในการทดสอบหรือประเมินผลได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลย มีการโต้ตอบกับผู้เรียนได้ ตลอดจน การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูก็สามารถทำได้สะดวก ไม่ยุ่งยากมากนัก

๕. งานนิเทศภายใน เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือครูผู้สอน ให้คำปรึกษา ประชุม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สนทนาทางวิชาการ สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาผู้บริหารสามารถ นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในลักษณะ

- ๕.๑ การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ จากการนิเทศ
- ๕.๒ การให้คำปรึกษาผ่านทาง Internet
- ๕.๓ การประชุมสัมมนาสถาบันการศึกษาในกลุ่มผ่านระบบ Video Conferrence
- ๕.๔ การสร้าง Website เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศ

การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานนิเทศจะทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ ครู-อาจารย์สามารถใช้บริการข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายและกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาได้อีกช่องทางหนึ่ง

๖. งานส่งเสริมวิชาการ เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับทะเบียน ห้องสมุด บริการสังคม บริการสื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งในประเด็นนี้ผู้บริหารสามารถนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้รับบริการหรือนักศึกษาได้ ทำให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ด้านผู้บริหาร เองก็จะเกิดความคล่องตัวในการจัดการกับระบบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับด้าน ทะเบียนซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักศึกษาหรือผู้เรียนจำนวนมาก ซึ่งจะขอก้าวในรายละเอียด พอสังเขปเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดังนี้

๖.๑ งานทะเบียน

การบันทึกประวัติของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น โปรแกรมการเรียนและผลการเรียน ของนักเรียนแต่ละคน ประวัติส่วนตัวเกี่ยวกับบิดามารดา รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เห็นว่าสถานศึกษา

ควรที่จะต้องมีไว้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้ผู้บริหารทำงานได้สะดวก รวดเร็วขึ้น ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่ง่ายต่อการทำงาน จะตรวจสอบอะไรเรื่องใดก็สามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ต้องใช้บุคลากรมากเพราะว่าฐานข้อมูลต่าง ๆ ก็อยู่ในคอมพิวเตอร์หมดแล้วเพียงแต่ต้อง Update ให้เป็นปัจจุบัน ก็สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบระเบียบ

การประกาศผลสอบหรือการประชาสัมพันธ์ในเรื่องใด ๆ ก็สามารถบันทึกข้อมูลลงใน Website ของฝ่ายทะเบียนนักศึกษาจะเข้าไปดูเวลาใดก็ได้ แสดงความคิดเห็นในการบริการของฝ่ายทะเบียนหรือเสนอแนะในเรื่องใด ๆ ก็ทำได้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาก็ได้ข้อมูล Feedback กลับมาเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น และทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๖.๒ ห้องสมุด

ถือเป็นแหล่งบริการความรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การศึกษามุ่งผลตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารจะต้องจัดให้สนองตอบต่อเป้าหมายให้ได้ ระบบห้องสมุดในปัจจุบันเกือบทุกแห่งจะเปลี่ยนระบบการบริหารโดยให้บริการในระบบห้องสมุด Electronic (E-library) ซึ่งก็สะดวกทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการ และสามารถใช้ระบบ Network กับห้องสมุดอื่นที่เป็นเครือข่ายกันได้

๖.๓ การบริการวิชาการแก่สังคม ฝ่ายสารสนเทศ และบริการสื่อต่าง ๆ

ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถกำหนดนโยบายในการให้ผู้รับผิดชอบนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เต็มที่ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่ผู้บริการและสังคมภายนอกสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนได้อีกลักษณะหนึ่ง

จากรายละเอียดที่กล่าวมาก็เป็นแนวคิดในเชิงการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจะส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนตามที่ตั้งสถาบันการศึกษาและสังคมต้องการ

อ้างอิง

ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารงานวิชาการ. สงขลา : สำนักวิทยากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๗.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : สสท.กรุงเทพฯ, ๒๕๔๓.

วาสนา สุขกระสานดี. โลกของคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๔๑.